

EURÓPSKE KONANIE S NÍZKOU HODNOTOU SPORU

Miroslav Slašťan

externý člen pedagogického zboru Justičnej akadémie SR

Nariadenie EP a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu

- prijaté 11. júla 2007
- uverejnené v Úradnom vestníku EÚ dňa 31.7. 2007, čiastka L 199
- účinnosť 1.8. 2007
- uplatňuje sa od 1. januára 2009
- zmena: Nariadenie Rady (EÚ) č. 517/2013 z 13. mája 2013, ktorým sa z dôvodu pristúpenia Chorvátskej republiky upravujú určité nariadenia a rozhodnutia v.....

Ú. v. EÚ L 158, 10.6.2013, s. 1 – 71

2

Účel nariadenia o EKNHS

■ článok 1

- zjednodušenie a zrýchlenie konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch a zníženie nákladov
- odstraňuje sprostredkovacie konania potrebné na uznávanie a výkon rozsudkov, ktoré boli vydané v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu v jednom členskom štáte, v iných členských štátoch

3

Účel nariadenia o EKNHS preambula, bod 7

- potreba prijatia právnych predpisov EÚ zaručujúcich rovnaké podmienky pre veriteľov a dlžníkov v celej Európskej únii
- pri stanovovaní nákladov na riešenie sporu v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu by sa mali zohľadňovať zásady jednoduchosti, rýchlosti a proporcionality

4

Rozsah pôsobnosti EKNHS (čl. 2)

- **Vecná** - obdobne ako pri nariadení Brusel I (občianske a obchodné veci, cezhraničný – medzinárodný prvok), s výnimkou:
 - a) osobného stavu alebo právnej spôsobilosti fyzických osôb,
 - b) majetkových práv vyplývajúcich z manželského zväzku, dedenia zo závetu a zo zákona a vyživovacej povinnosti,
 - c) konkurzného konania, konania týkajúceho sa vyrovnania zadlžených obchodných spoločností alebo iných právnických osôb, súdnych zmierov, vyrovnávacích a podobných konaní;
 - d) sociálneho zabezpečenia,
 - e) rozhodcovského konania,

5

Rozsah pôsobnosti EKNHS (čl. 2)

- f) pracovného práva,
- g) nájmu nehnuteľného majetku s výnimkou konaní o peňažných pohľadávkach alebo
- h) porušenia práva na súkromie a práva na ochranu osobnosti vrátane poškodenia dobrého mena
- i) daňové, colné ani správne veci ani na zodpovednosť štátu za konanie alebo nečinnosť pri výkone štátnej moci
- **Vecná: hodnota pohľadávky v čase doručenia tlačiva návrhu** na uplatnenie pohľadávky príslušnému súdu alebo tribunálu nepresahuje 2 000 EUR bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov (pozri preambulu nariadenia, bod 10)

6

Rozsah pôsobnosti EKNHS (čl. 2)

- **Teritoriálna** – všetky členské štáty s výnimkou Dánska (článok 2 odst. 3)
- **Časová** – uplatňuje sa od 1. januára 2009, bez ohľadu na dátum vzniku či splatnosti peňažnej pohľadávky (článok 29)

7

Cezhraničný spor (čl. 3)

- spor, v ktorom má **aspoň jedna zo strán** bydlisko alebo obvyklý pobyt **v inom členskom štáte** ako v členskom štáte **súdu konajúceho vo veci** (iná definícia než podľa BI !)
- bydlisko sa určuje v súlade s článkami 59 a 60 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci, uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach
- relevantným okamihom pre určenie toho, či ide o cezhraničný spor, je dátum, keď sa **príslušnému súdu doručilo tlačivo návrhu** na uplatnenie pohľadávky (*inak než EPR*)

8

Cezhraničný spor (čl. 3)

- **BYDLISKO – známe**

...jedna (obe) zo strán bydlisko alebo obvyklý pobyt v inom členskom štáte ako v členskom štáte súdu konajúceho vo veci

9

Cezhraničný spor (čl. 3)

<u>Súd</u>	<u>Navrhovateľ</u>	<u>Odporca</u>
SR	SR	SR
SR	SR	ČR
SR	ČR	SR
SR	ČR	ČR
SR	ČR	SRN
SR	USA	SR
SR	USA	ČR
SR	USA	USA

10

Cezhraničný spor (čl. 3)

- **BYDLISKO - neznáme**
- **Vec C-327/10 Hypoteční banka a.s. proti Udovi Mikemu Lindnerovi**

Nariadenie Brusel I sa má vykladať v tom zmysle, že predpokladom uplatnenia pravidiel stanovených týmto nariadením je situácia...keď súd členského štátu rozhoduje o žalobe proti štátnemu príslušníkovi iného členského štátu, ktorého bydlisko tomuto súdu nie je známe.

...spotrebiteľ, ktorý je zmluvnou stranou dlhodobého hypotekárneho úveru ...opustí svoje bydlisko ...majú súdy členského štátu, na ktorého území sa nachádza posledné známe bydlisko spotrebiteľa, ... právomoc rozhodnúť o tejto žalobe, pokiaľ nie sú podľa článku 59 toho istého nariadenia schopné určiť aktuálne bydlisko žalovaného ani nemajú dôkazné indicie umožňujúce dospieť k záveru, že žalovaný má skutočné bydlisko mimo územia Únie

11

Cezhraničný spor (čl. 3)

...nariadenie Brusel I **nebráni** uplatneniu ustanovenia vnútroštátneho procesného práva členského štátu, ktoré v snahe zabrániť situácii odoprenia spravodlivosti umožňuje viesť konanie za neprítomnosti proti osobe, ktorej bydlisko nie je známe, pokiaľ sa súd, ktorý sa sporom zaoberá, ubezpečí predtým, než o ňom rozhodne, že sa uskutočnili všetky pátrania, ktoré ukladajú zásady riadnej starostlivosti a dobrej viery, aby sa zistil pobyt žalovaného...

- **C-112/13: návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Oberster Gerichtshof (Rakúsko) 8. marca 2013 – A/B a i.**

Má sa článok 47 Charty vykladať tak, že bráni procesnému ustanoveniu, podľa ktorého súd, ktorý nemá medzinárodnú právomoc, ustanoví účastníkovi konania, ktorého pobyt nemožno zistiť, opatrovníka a ten potom svojou „účasťou na konaní“ môže záväzne ovplyvniť medzinárodnú právomoc?

12

Príslušnosť súdu

- na účely uplatňovania nariadenia o EKNHS sa príslušnosť súdu určuje podľa čl. 25 ods.1 – vyhlásením členského štátu
- **príslušnými súdmi na vydanie rozsudkov v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu budú v Slovenskej republike „okresné súdy“**
- bez výnimiek:
- EKNHS nepozná takú výnimku akú má EPR, tzn. ak sa pohľadávka týka zmluvy uzavretej osobou - spotrebiteľom na účel, ktorý sa môže považovať za patriaci do oblasti mimo jej predmetu činnosti alebo výkonu povolania, majú právomoc len súdy v členskom štáte, v ktorom má odporca bydlisko v zmysle článku 59 nariadenia (ES) č. 44/2001 ¹³

Začatie konania (čl. 4)

- Navrhovateľ **začne** EKNHS vyplnením vzorového tlačiva A, ako je uvedené v prílohe I, a **jeho podaním na príslušný súd** alebo tribunál osobne, poštou alebo akýmkoľvek iným komunikačným prostriedkom, ako je fax alebo elektronická pošta, ktorý je prijateľný pre členský štát, v ktorom sa konanie začína (§ 42 zákona č. 99/1963 Zb.)
- Tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky obsahuje **opis dôkazov**, ktoré podporujú pohľadávku, a prípadne sa k nemu pripoja akékoľvek príslušné podporné dokumenty.
- (bod 12 preambuly: ...k tlačivu návrhu na uplatnenie pohľadávky by mali byť prípadne pripojené akékoľvek príslušné podporné dokumenty. Navrhovateľovi by to však nemalo brániť v prípade potreby predkladať ďalšie dôkazy počas konania. Ten istý postup by sa mal vzťahovať na odpoveď odporcu.) ¹⁴

[Začatie konania (čl. 4)]

- Ak **pohľadávka nespadá** do pôsobnosti nariadenia, súd na to žalobcu upozorní (informuje/vyrozumie – bez tlačiva, prípisom, ponúkne možnosť späťvzatia žaloby s lehotou). Ak ju žalobca nevezme späť, koná podľa svojich procesných pravidiel (odst. 3).
- K **odstráneniu väd a nedostatkov návrhu** vyzve súd žalobcu pomocou formulára B z prílohy II (odst. 4) a určí lehotu – **KEDY??**

15

[Začatie konania (čl. 4)]

- Jazyk návrhu: čl. 6 ods. 1
Tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky, odpoveď, akákoľvek protipohľadávka, akákoľvek odpoveď na protipohľadávku a akýkoľvek opis príslušných podporných dokumentov sa predkladajú v jazyku alebo v jednom z jazykov, v akom sa **vedie konanie** súdu.
- Iné dokumenty (dôkazy) v inom jazyku – súd môže žiadať **výnimočne** preklad
- **len slovenský jazyk? (§ 18 O.s.p.)**
Ak strana odmietla prijať dokument, pretože nie je vyhotovený
a) v úradnom jazyku prijímajúceho členského štátu alebo
b) v jazyku, ktorému príjemca rozumie,
súd informuje **druhú stranu o tom, že má predložiť preklad dokumentu.**

16

[Začatie konania (čl. 4)]

- formulár B prílohy II: ak sa **súd domnieva**, že
 - 1) informácie, ktoré poskytol navrhovateľ, nie sú dostatočne jasné alebo **primerané**, alebo
 - 2) ak tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky nie je **správne vyplnené**,

a pokiaľ sa pohľadávka nezdá byť **zjavne neopodstatnená** alebo **návrh neprípustný** - posúdi podľa slovenského o práva – vid' odsek 13 preambuly

17

[Začatie konania (čl. 4)]

- **zjavne neopodstatnený** alebo **neprípustný návrh** v slovenskom (procesnom) práve?
 - § 25 zákona č. 38/1993 Z.z o organizácii Ústavného súdu a konaní pred ním a o postavení jeho sudcov - pozná oba termíny
- zjavne neopodstatnený – žiadna reálna možnosť ...(skôr hmotnoprávne...)
- neprípustný – nevyčerpal opravné prostriedky, uplynula lehota, nepodala oprávnená osoba, nespôsobilá... alebo § 455 ods. 2 OZ (... na súde sa týchto plnení nemožno domáhať) ¹⁸

Zamietne/Odmietne/Zastaví na začiatku konania (čl. 4)

- **Návrh sa zamietne** (na začiatku konania, uznesením):
 - 1) ak sa pohľadávka zdá zjavne neopodstatnená alebo návrh neprípustný alebo
 - 2) ak navrhovateľ tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky nedoplnil alebo neopravil v rámci určenej lehoty

Uznesenie KS PO 16Co 156/2013-37 – zamietat' uznesením, nie rozsudkom (nie je postup 4/4 rozhodnutie o veci samej)

- ods. 27 preambuly: *Súd musí byť obsadený osobou, ktorá je kvalifikovaná vykonávať funkciu sudcu v súlade s vnútroštátnym právom (sudca nemusí robiť všetky úkony?)*

19

Priebeh konania – čl. 5

- ak navrhovateľ doručí správne vyplnené tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky – súd vyplní časť I vzorového tlačiva C na odpoveď (príloha III) a spolu s kópiou tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a v prípade potreby podporných dokumentov doručuje odporcovi v súlade s článkom 13 (to vylučuje doručovanie podľa nariadenia EP a Rady (ES) č. 1393/2007 z 13. novembra 2007 o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností vo veciach občianskych a obchodných v členských štátoch, ak nemožno doručiť – čl. 13 a 14 nariadenia č. 805/2004)
 - v záujme zníženia nákladov a skrátenia prieťahov v konaní (ods. 18 preambuly)

20

[Priebeh konania – čl. 5]

- súd odošle „dokumenty“ do 14 dní od doručenia správne vyplneného tlačiva na uplatnenie pohľadávky.
- lehota pre súd plynie doručením návrhu
- ods. 24 preambuly: na účely počítania lehôt ustanovených v tomto nariadení by sa malo uplatňovať nariadenie Rady (EHS, Euratom) č. 1182/71 z 3. júna 1971, ktorým sa stanovujú pravidlá pre lehoty, dátumy a termíny

21

[Priebeh konania – čl. 5]

- **Odporca odpovedá do 30 dní po doručení tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a tlačiva na odpoveď tak, že:**
 - 1) vyplní časť II vzorového tlačiva C na odpoveď, pričom **v prípade potreby** poskytne všetky príslušné podporné dokumenty, a zašle ho späť súdu, alebo
 - 2) akýmkoľvek iným vhodným spôsobom, pri ktorom nepoužije tlačivo na odpoveď.

(preambula ods. 12 k tlačivu .. prípadne pripojené akékoľvek príslušné podporné dokumenty..nemalo brániť v prípade potreby predkladať ďalšie dôkazy počas konania)

22

Priebeh konania – čl. 5

- **Navrhovateľ je povinný odpovedať** na akúkoľvek protipohľadávku do 30 dní odo dňa jej doručenia.
- Pojem „**protipohľadávka**“ by sa mal vykladať v zmysle čl. 6 ods. 3 nariadenia (ES) č. 44/2001 ako pohľadávka vyplývajúca z tej istej zmluvy alebo skutočností ako pôvodná pohľadávka na súde alebo v tribunáli, ktorý koná o pôvodnej pohľadávke. Články 2 a 4, ako aj článok 5 ods. 3, 4 a 5 by sa mali primerane uplatňovať aj na protipohľadávky.
- preambula bod 17: V prípadoch, keď sa odporca dovoľáva **práva na započítanie** počas konania, by sa takáto pohľadávka nemala chápať ako protipohľadávka na účely tohto nariadenia. Preto by odporca pri dovoľávaní sa takéhoto práva nemal byť povinný použiť vzorové tlačivo A, ako je uvedené v prílohe I.

23

Skončenie konania podľa čl. 7 ods. 3

- **Ak odporca/navrhovateľ neodpovedá:**
Ak sa súdu nedoručí odpoveď dotknutej strany v lehote ustanovenej v článku 5 ods. 3, alebo 6 **súd vydá rozsudok o pohľadávke.**

Bez pojednávania?

Bureš – Drápal: čierny komentár k OSŘ (str. 3250): súd nemôže postupovať podľa ods. 2 a žiadať doplňujúce informácie, vykonávať dokazovanie alebo nariaďovať ústne pojednávanie

24

Skončenie konania – čl. 7 ods. 1 alebo ďalší priebeh

- Do 30 dní od doručenia odpovede odporcu alebo navrhovateľa v lehotách ust. v čl. 5 ods. 3 alebo 6 súd **vydá rozsudok** (ak uzná, nepodstatné vyjadrenie...)

alebo:

- a) v rámci stanovenej lehoty, ktorá nesmie presiahnuť 30 dní, si vyžiada od strán ďalšie podrobnosti týkajúce sa pohľadávky (§ 101 O.s.p., **nie viackrát ?, následne musí rozhodnúť – 30 dní**);
- b) vykoná dôkazy v súlade s článkom 9 alebo
- c) predvolá strany na pojednávanie, ktoré sa uskutoční do 30 dní od predvolania (**len jedno pojednávanie?**)

25

Ďalší priebeh konania – čl. 5, 8, 9

- **EKNHS je písomné (v zásade) (čl. 5 ods. 1)**
- Súd nariadi **ústne pojednávanie (čl. 5 a 8 nariadenia)**:
 - 1) ak to považuje za **potrebné** alebo
 - 2) ak o to **požiada** niektorá zo strán (v tlačivách...).

Súd môže takúto žiadosť odmietnuť, ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania. Dôvody odmietnutia sa uvedú písomne.
- Iba proti rozhodnutiu súdu o odmietnutí takejto žiadosti nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

26

Ďalší priebeh konania – čl. 5, 8, 9

- **pojednávanie vs. dokazovanie** (samostatný čl. 9)
- dokazovanie nie je potrebné vykonať na pojednávaní (nie § 122 ods. 1 O.s.p.)
- Súd si môže vyžiadať znalecký posudok alebo ústne svedecké výpovede, **iba ak je to nevyhnutné na vydanie rozsudku**. Pri tomto rozhodnutí súd alebo tribunál berie do úvahy náklady.
- Súd využije **najjednoduchšie a najmenej zaťažujúce spôsoby vykonávania dôkazov**
- ods. 9 preambuly: Súd alebo tribunál by mal rešpektovať právo na spravodlivý proces a **zásadu kontradiktórneho procesu** najmä pri rozhodovaní o potrebe ústneho pojednávania, o dôkazných prostriedkoch a rozsahu, v akom sa vykonajú dôkazy.

27

Skončenie konania – čl. 7 ods. 2

- **Súd vydá** do 30 dní **rozsudok** buď
 - 1) od uskutočnenia ústneho pojednávania, alebo
 - 2) po doručení všetkých potrebných informácií na vydanie rozsudku.Rozsudok sa **doručí** stranám v súlade s článkom 13 – poštou (doručenka), alebo EET

28

Pomoc stranám

- **Článek 11- Pomoc stranám**

Členské štáty zabezpečia, aby strany mali pri vyplňovaní tlačív k dispozícii praktickú pomoc.

- technické informácie o ich dostupnosti a vypĺňaní (ods. 21 preambuly)

29

Pomoc stranám – poučovacia povinnosť

- **Článek 12 ods. 2**

V prípade potreby súd informuje strany o procesnoprávných otázkach.

- **Článek 14 ods. 1**

Ak súd určuje lehotu, dotknutá strana je informovaná o následkoch zmeškania tejto lehoty.

ods. 22 preambuly: Zamestnanci súdu by mali mať možnosť poskytovať informácie o procesnoprávných otázkach v súlade s vnútroštátnym právom.

počítanie lehôt – nariadenie č. 1182/71 z 3. júna 1971, ktorým sa stanovujú pravidlá pre lehoty, dátumy a termíny

30

Určovanie lehôt

- *ods. 23 preambuly:*
Keďže cieľom tohto nariadenia je zjednodušiť a zrýchliť konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, súd by mal **konať čo najskôr** i v prípadoch, keď toto nariadenie nestanovuje žiadnu lehotu pre konkrétne štádium konania.
- *Článok 14 ods. 2 a 3:*
 2. Súd môže vo výnimočných prípadoch **predĺžiť lehoty** ustanovené v článku 4 ods. 4, článku 5 ods. 3 a 6 a článku 7 ods. 1, ak je to potrebné z dôvodu ochrany práv strán.
 3. Ak vo výnimočných prípadoch **nie je možné, aby súd dodržal lehoty** ustanovené v článku 5 ods. 2 až 6 a článku 7, **prijme čo najskôr opatrenia vyžadované týmito ustanoveniami.**

31

Postup súdu – ZMIER

- *Článok 12*
 1. Súd **nevyžaduje** od strán, aby vykonali akékoľvek **právne posúdenie pohľadávky.**
 3. Vždy keď je to vhodné, sa súd snaží **dosiahnuť zmier** medzi stranami

(OBMEDZENIE: písomné konanie / lehoty)

32

[Opravný prostriedok – čl. 17]

- nemusí vôbec existovať
- členské štáty informujú Komisiu o tom, či je na základe ich procesného práva prípustné podať **opravný prostriedok** proti rozsudku vydanému EKNHS a v akých lehotách možno takýto opravný prostriedok podať.
- SR: „odvolanie“ (§ 201 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku) na „krajské súdy“
- povinnosť skúmať primeranosť nákladov

33

[Mimoriadne preskúmanie rozsudku vydaného v EKNHS]

- **Článok 18 - Minimálne požiadavky na preskúmanie rozsudku**
 - ak by vnútroštátne právo nepripúšťalo opravný prostriedok podľa čl. 17
 - ak pripúšťa opravný prostriedok – v rámci neho môže SÚD uplatniť aj dôvody podľa čl. 18, účastník nemôže najskôr čl. 17 a potom čl. 18
 - nekonal by totiž bez zbytočného odkladu (podmienka)
 - podľa čl. 18 aj po právoplatnosti – ak nenapadol podľa čl. 17, alebo podľa čl. 17 nemohol namietat' dôvody v čl. 18

34

Mimoriadne preskúmanie rozsudku vydaného v EKNHS

- súd nepreskúmava vecnú stránku
- 1) ak súd zamietne preskúmanie - rozsudok zostáva v platnosti
- 2) ak súd rozhodne, že preskúmanie je odôvodnené jedným z dôvodov ustanovených v odseku 1, **rozsudok** vydaný v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu je **neplatný (zruší ho)**
- Ktorý súd?? – nariadenie neupravuje (súd kt. rozhodnutie vydal..uznesením, je prípustné odvolanie)
- Ak je „neplatný“ – koná v EKNHS znova – odstráni vadu a o pohľadávke (návrhu) opätovne rozhodne

35

Postup súdu podľa O.s.p. ?

Článok 19

■ Rozhodné procesné právo

Pokiaľ toto nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

- *Medze uplatnenia ?*
- *....čo výslovne vôbec nie je upravené nariadením...*

36

Uznanie a výkon v inom členskom štáte EÚ

- ...sa uznáva a vykonáva v inom členskom štáte **bez potreby doložky vykonateľnosti** a bez akejkoľvek možnosti namietat' proti jeho uznaniu
- na žiadosť strany vydá súd bez dodatočných nákladov **osvedčenie o rozsudku** vydanom v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu, pričom **použije vzorové tlačivo D**, ako je uvedené v prílohe IV

37

- Návrh NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 z 12. decembra 2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze
- COM/2013/0794 final - 2013/0403 (COD)
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0794:FIN:SK:HTML>

38